

REDACȚIA:
și
MINISTRĂȚIA:
Perenez u. Nr. 35.
colii și cores-
pențe pentru pu-
re se trimit re-
dacțiunii.
urse, inserțiuni
m și taxele de
ament se trimit
nistrăției ti-
afiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.
PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂȚATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci
Telefon pentru oraș
comitat Nr. 266.

Internatul din Beiuș*).

— Constatări și reflexiuni. —

Ideia înființării unui internat greco-oriental în pe lângă gimnaziul superior greco-catolic în din Beiuș, porcează ori dela cine, n'a greșită. Împrejurarea, că după greco-catolici, tenții greco-orientali dau aici în Beiuș con- tntul cel mai numărös, este motivul de căpe- e, care a îndemnat lansarea ideii înființării rnatului din chestiune. Nu e aici locul să am fazele, prin cari a trecut aceasta idee și a munca cu înfăptuirea ei, — constatăm hai și încă cu deplină satisfacție, că — „cu- tul trup s'a făcut" — internatul s'a înființat 'a dat menirei prin chiar rostul fieiertatului ereu Iosif Goldiș, care l-a sfințit în 19 Sep- vrie (1. Octomvrie) 1899 cu solemnitatea enită. În treacăt constatăm că mulți din va- șii noștri credincioși din Beiuș, cari cu mân- participaseră la înființarea internatului și ră prezenți la mărețul act al sfințirii aceluia, »adaus la părinții lor«. Am perdut de atunci aci pe: Paul Papp, Dimitrie Negreanu, Nico- Cristea, Teodor Fășie și pe Alexiu Ardelean. atăția stâlpi puternici ai bisericeii neunite și ror perdere noi o regretăm foarte mult, cu mai mult, căci în Beiuș, pe zi, ce trece, se sc acei credincioși greco-orientali, cari ar fi a face servicii gratuite și cu toată grăbirea ei mame-bisericeii.

Drept vorbind pe cine are azi în Beiuș bi- a »din deal« și cu ea, fătul ei, internatul, ucător și îngrijitor cald și devotat sincer? ine? Să vedem! Biserica neunită din nu- l orașel numără azi între frunțașii săi pe: dr. il Cosma, dr. C. Popovicu și pe tinărul A. Ciavici. Viul interes, ce îl poartă acești ni cinstiți bisericeii lor, e vrednic de toată ; în deosebi drul Cosma este pentru bise- și internatul neunit din Beiuș un ceva »sine non«. Cer scuze drului Cosma pentru că oloșesc de faptele lui cele bune în public,

dar caută să constatez împrejurarea aceasta în felul acesta chiar în interesul bisericeii și inter- natului des amintit. De altă parte toată cinstea preotului și învățătorului neunit din Beiuș! Și ei lucrează în agrul bisericeii, — fiind însă ei de fapt oficianți bisericești munca lor e o ur- mare a împlinirii datorințelor lor, pe care o o împlinesc cu toată arderea sufletului lor.

Constatând acestea să mergem puțin mai în nainte cu obiectul nostru.

Deschis odată internatul — s'a și împopu- lat. Părinții îngrijiți de fiii lor, au grăbit, care de care, să câștige loc pentru ei în internat. La început în adevăr trebile din internat mergeau foarte bine; omul pus în fruntea lui lucră cu atâta devotament, încât renumele »grecilor« cre- ștea zi de zi, elevii internatului duceau departe pe la căminele lor vestea lui cea bună și omul din fruntea acestei instituțiuni eră ridicat de concredincioșii săi în slava cea mai înaltă, în care poate fi ridicat un pământean. Dar ce să vezi? Nu trece mult și omul, cel atât de prea- mărit pentru zelul său, în adevăr vrednic de toată cinstea, cade pradă, cade jertfa, nu știu, pizmei și răutății omenești, ori doară preamarei sale încrederi. Destul, că a părăsit internatul, indignat și supărat până în suflet de felul cum i-s'a arătat drumul. De atunci și până azi au mai fost încă vre-o patru-cinci rectori catiheți și cam tot atăția, dacă nu mai mulți, prefecti. Schimbarea aceasta deasă (6 rectori-catiheți în 12—13 ani) n'a înrurit în mod binefăcător asupra internatului. Și nici că se putea așteptă ceva progres când conducătorii acestei neprețu- ibile instituțiuni se părăndau aproape ca studenții, cari au obiceiul să se înscrie în fiecare an în alt și alt gimnaziu și apoi unii erau tinări a- proape ca studenții, cărora le erau superiori. — Prin astfel de faze a trecut internatul neunit din Beiuș dela zidirea lui până în prezent în privința personalului de educație și instrucțiune. Așezați au fost în fruntea internatului și oameni din jur și din depărtare, dar până azi ori că n'a succes, ori că nu s'a căutat destul de bine ori că nu s'a jertfit destul pentru a găsi omul respec-

) Absoluta bunăcredință a autorului ne face să deschis- părerilor sale, ce le are despre internat, dar și credința este să se facă stabilitate în acest...

catori și institutori în internat. Și nu stăm bine așa cum stăm și poate mâne vom stă și mai rău, ori poate de tot rău. E aci ceasul al 11-lea! Cei în drept să se îngrijească, că în fruntea internatului la începutul anului viitor școlastic necondiționat să se așeze definitiv personalul trebuincios.

De bună seama ne vor întrebă acei, cărora le adresăm aceste șire, ca să le spunem deunde să ea acel personal și cu ce să-l plătească, căci, la dreptul vorbind, oameni vrednici numai cu plată bună poți căpăta. Răspundem: Să se caute oameni și se vor găsi, iar ce privește salariul se va acoperi din venitele și respective economiile internatului; să se zidească internatul așa, ca să încapă în el măcar 90—100 băieți; să nu se primească în internat gratuit nimenea, ci, dacă cineva are lipsă și merită să fie ajutat, să i-se dea știpendii, căci, har Domnului, fundațiuni de știpendii avem în număr destul de frumos; la internat să se îngrășe porci cu lăpădăturile de mâncare și în tot ceea ce se poate numai, să se facă economie. Astfel lucrându-se se va putea cruța atâta, cât e necesar pentru reparările anuale la internat și pentru salariile personalului aplicat. Nu ne cugetăm oare, că sunt internate private și că proprietarii, de nu le-ar fi spre folos, le-ar închide?? De bună samă că salariile eventuale să nu fie bagatele, căci, precum o simțim cu toții, lipsele de azi sunt și multe și varii și apoi lucrătorul rău plătit n'are și nici nu poate avea voie de muncă.

Un personal stabil își va lega soarta de internat și nu va lucra numai să-și mântuie corectitatea sa în îndeplinirea datorițelor regulamentare, ci va căuta să întărească temeliiile pentru viitor prin introducerea disciplinei pusă pe principiile pedagogice ale internatelor și prin consolidarea economică a internatului. Prin personalul stabil internatul și-ar lua caracterul unei familii, numai creșterea aceasta familiară, poate înlocui căminul părintesc. Prefecții și rectorii instituiți de azi pe mâne nu să bucură de aceiaș autoritate înaintea alumnilor de care se bucură un cap de familie neclintit și neexpus capriciului copiilor și a influințelor esterne de natură subiectivă.

Când cerem aceasta nu voim de fel a trage la îndoială, că în trecut nu s'a făcut, ori că nu se face și acum, tot ce se poate, pentru a se satisface datorițelor, împreunate cu internatul, ținem numai să accentuăm, că un personal definitizat în totdeauna va face mai mult. Uitasem a accentua împrejurarea, că controlarea internatului prin comisari konzistoriali e o recerintă foarte folositoare.

Zidirea și respective înmulțirea saletor dela

Așa cum stăm azi, n'avem nici sală de propunere pentru catehizări. S'a închiriat, ce e drept în vecinătatea internatului spre acest scop o chilie, dar e de tot necorăspunzătoare și nici nu e igienică și apoi e și costisitoare. — Mult mă mir pentru ce nu s'a făcut la P. S. Sa părintele episcop, Dr. Radu pașii de lipsă, ca spre scopul propunerii religiunii pentru elevii greco-orientali să cedeze un local la gimnaziu. Cel ce a deschis porțile internatului de fete și pentru greco-orientali, ar fi deschis și porțile gimnaziului pentru ei*).

Aceste, deocamdată, să binevoiască cei chemați a le face obiecte de rezolvire urgentă.

alfa.

Educația

în lumina problemelor ei fundamentale.

De V. Simiganoschi.

În puterea unității dintre ordinea fizică și întreaga intelectual-morală, tot ce există, gravitează spre o stare bună. Nici *geniul* omeneș nu este esimat de această stringență, prin care omul singur se silește către acest țel final, căutat de dânsul în *raportul real* numit *adevăr*.

Relevarea fiecărui adevăr admis pentru ca să aducă lumină clară și evidentă în ființa materiei științifice, reclamă o aprofundare în temeiurile fundamentale și o tratare construită pe baze sigure de premise cunoscute prin concludere stringentă. Cele mai puternice temeiuri de felul acesta sunt *legile eterne* din ordinea naturală de cari mă voiu folosi în relevarea tezei de față.

Trecând în revistă diversele cosmogenii mitologice, teoriile geologice, cunoștințele despre biologia domeniului vegetabil și animalic, pătrunderea speculativă în adâncul acestor produse de gândire omenească află în toate aceste teorii crezul într'un proces de *evolue*, pe ale cărei fir marcant cunoaștem și noi că se înșiră tot ce se naște și se preface. În puterea acestei legi pământe și viața omenească, atât ea sufletească, a individului sănguratic și a speciei între ea supusă unei desvoltări, care se direge prin înrâurire esternală și prin corelata reacțiune internă. La evoluția vieții sufletești una este educația esternală cealaltă e educația internă, cari califică pre om pentru soluționarea problemelor vieții.

Educația privită la lumina necesității, importanței mijloacelor, foloaselor și tănței ni se prezintă ca o sinteză a tuturor artelor, pentru că ea direge din om aceea ce el este pus în existență. Făcând parte din această specie de muncă omenească ea are cu surorile artelor frumoase, particularități comune și proprii mai ei. Întru cât toate artele stăruiesc să intruzeze operele lor ideile estetice ele toate sorb puterea de viață din acest transcendent isvor comun, întru cât cele frumoase țin să imiteze viața în marea moartă, educația este singura artă, care prelucra un material viu prin mijloacele ei, are puterea să re-

* S'a luat demersuri la deschiderea internatului, dar fost refuzați deși la gimnaziile de stat suntem obligați a căuta numai în localele gimnaziului. Red.

zeze acest ideal neajuns de celelalte arte, pentru că ea trezește în bruta animalitate a omului viața intelectual-morală și estetică — condiția subiectivă pentru celelalte, întocmai așa cum amnarul din cremenea moartă sbate scânteii de foc, copiii gemini ai fătului ceresc și parabola cea mai apropiată a vieții omenești.

De pe aceasta înălțime ea tronează peste toate stăruințele omenești și peste toate fapăturile dzești, căci cerul și pământul cu toate ale lor decoruri și chiar artele surori îi sosesc ei ca ajutoare spre a rădica pre om dela moarte la viață și de pe pământ la ceru și a restabili între Dzeu și om raportul de pietate frânt prin sălbătecia subiectivității și a depravației sensuale.

Analog cum fiecare operă în perfecțiunea ei depinde de perfecțiunea artistului, totașa și educația ca operă depinde de priceperea măiestrului ce el o are pentru natura omenească, pentru problemele vieții, pentru chemarea sa, și pentru mijloacele reclamate de soluția lor. Vastitatea ei aduce cu sine, că măestrul neperfect orientat se perde în largile ei câmpii ca vulturul în imensul spațiu atmosferic. Prin faptul că modelele artelor plastice sunt abstrase de pe natura concretă, pe când ale educației aparțin lumii transcendente și abstracte de aceea și avantajul lor față de dansa. Lă-ând în privire, că artele frumoase sunt mai mult un lucș pentru cei de sus decât pentru cei de jos, o trebuință zilnică pentru care educația e o necesitate socială, dându-ne seama că meseriile în educație sunt mai puțin versați în ființa ei, decât artiștii în artele lor, că cunoștința bună de carte și de speciale discipline se crede suficientă pentru cel mai greu și mai rezpozabil meșteșug, din aceasta disproporție rezultă faptul dureros, că nici într'o artă nu se comit atâtea greșeli ireraparabile și în consecințele lor atât de funeste ca în educație. Dacă chipul nu reușește despre modelul propus, pe lângă puțin timp perdat se nimicește o bucată de piatră sau de pânză, dară dacă educația e greșită nu numai o viață ci fericirea generațiilor întregi e periclitată. Câtă calamitate a adus peste Europa un singur om? ! Napoleon. State și imperii se dărâmă din pricina educației greșite iară prin cea sănătoasă popoare mici devin mari și puternice. Omul fiind o naie pusă pe oceanul viforos al vieții în luptă cu valurile timpului, isbânda fericită reclamă necesarele capacități, condiționate de sistemul educației.

Pentru a constata, dacă sistemul practicat este capabil de soluția problemelor de viață, se cere pe de o parte, să ne dăm sama de natura psihofizică a omului, cum ea se manifestează în diversele facultăți și predilecții, de postulatele naturale ale ambelor constitutive, de felul și mijloacele educației reclamate de dezvoltarea armonică a facultăților sufletești și în fine să construim în mod causal rezultatele stringente ale educației corecte. Comparația lor cu fenomenele social-morale și culturale, cum ele se manifestează în felul actual de gândire și lucrare, va dovedi dacă educația procede pe căi adevărate sau greșite.

I.

Omul ca ființă psihofizică în biologia sa este supus unui paralelism de legi rezultante din firea ambelor sale constitutive.

Sufletul spiritual, nematerial, cu aspirații superioare după natura sa — ca aburii — gravitează în sus cătră principiul său omogen, spre care tinde prin mijlocul ideilor estetice „frumos și bine”. Găzduit în corpul material cu aspirații inferioare, sensuale el petrece cu dânsul într'un de tot intim raport de coingerență reciprocă. Felul cum ambele constitutive se întregesc

între olaltă, ca în pătrunzătoarea lor uniune să ducă rezultat ființa „om”, este analog cu un motor, ale cărui elemente mecanice servesc vaporului ca unelte, spre a preface espansiunea în forță de muncă.

Sufletul ca atare are două facultăți sau forțe: *intelectul* chemat, să statorească și să direagă raporturile vieții, și *voința* menită, să someze împlinirea postulatelor naturale ale fizicului omeneș. Paralelismul lor e analog așa, cum soarele, luminarea, focul în același timp dau lumină și căldură. Fiind intelectul condus la mijlocirile sale teoretice de temeuri, și concluziile făcute isvoresc pe cale silogistică din premisele date, analog cum detunătura urmează din întâlnirea scânteii cu pravul; *voința* este o forță oarbă, motivată de viața organică, și numai trecând prin intelect la acțiune ea devine prin aceasta element de viață intelectual-morală, analog cum mâna e sărutată nu pentru prețul ei, ci pentru că se ține pe persoana stimată. Din acest temeu e de tot greșit a sustine, că omul are *voință* liberă, căci nu *voința* este liberă, ci omul intelectual, adecă pricepătoriu ce este bine și rău, este liber a aproba sau a desaproba reacțiunile *voinței* la motivele date. Drept aceea omul numai în puterea inteligenței sale este rezpozabil pentru faptele sale, pe când copiii și nebunii nu se pot face rezpozabili pentru delictele lor. Intelectul ca administrator al vieții intelectual-morale pentru împlinirea atribuțiilor sale este avizat la organele fizice ca instrumente lucrătoare și supuse scopului său. *Voința* procuror mecanic al bunei stări fizice în schimb pentru serviciile fizice prestate la isprăvile intelectului reclamă serviciile sale pentru împlinirea postulatelor fizice. Din acest angajament se esplică neutralizarea gravitației sufletești, care prin iperaccentulăte fizice suferă o declinare despre polul spiritual spre cel corporal-sensual. Aici zace slăbiciunea omului dară tot aici e locul unde caracterul înțelegibil al omului are ocazie să-și obiectiveze tăria sa, sub care înțelegem firmitatea convingerei și claritatea conștiinței de demnitate împărecheată cu concordarea practică. Aici zace momentul prin care constanța în cele bune devine virtute și virtutea o calitate aleasă, deamă de increderea univervală. Tot aici e de căutat motivul, pentru care Is. Hr. zice, că toate păcatele se iartă, numai cele contra spiritului sf. nu se iartă, pentru că acele's din slăbiciune iară aceste din răutate. Aceasta e citadela păcatului, pentru a cărui dărâmare avem să ne înarmăm cu firmitatea caracterulu, într'ansa e spărtura, prin care dușmanul sufleteșe întră pe furiș înlăuntru nostru, spre a ne face captivi. În fine aici e locul, unde educația are să sāră omenimei întru ajutor, aducându-o la conștiința demnității și a îndatoririi sale de a se deosebi de animal prin supunerea *voinței* oarbe sub autoritatea inteligenței. Analog cum fizicul are trebuință de hrană, mancă și hodină, după aceeași lege și intelectul, căci pe lângă dualismul constitutivelor altfel nu ne putem esplica unitatea psihofizică. Hrana intelectului sunt diversele cunoștinți, necesare, pentru a ne putea orienta în raporturile vieții. Munca sa este gândirea prin care cunoștințele sânguratrice se asimilează într'o orientare generală, numită înțelepciune, analog cum economul preface produsele economiei sale într'o valoare univervală numită ban. Hodina sa o află în distracții edificative și în somn.

Sub alte condiții aflăm *voința*. Având atribuția să vegheze asupra bunei stări fizice hrana ei și-o procură din domeniul străin al conștiinței intelectuale de reușită, care notând toate isprăvile o alimentează și o îndeamnă la interprinderi nouă, precum nereușita

o aduce la stagnație și la molesire, analog cum isvorul se nămoleşte, când îi lipsește scurgerea și aerul se pestilează, unde lipsește ventilația. Aici e locul, unde educația prin încurajare și experimente de isprăvi crescute are să învioșeze morala căzută sub nivelul normal. Munca ei este neadormită stăruință spre stărea bună, iară unde ea lipsește și măiestrul numai poate ajuta, e locul unde medicul are să între în acțiune. Despre o hodină totală în starea normală nu poate fi vorba, fiindcă ea nici în somn, nu e neactivă, ci lucrează în organele inferioare susținând cursul vieții organice, iară o hodină fără de somn e semnul unei stări patologice. Analog cum ambele facultăți, intelectul și voința, fiecare în specia sa, și amândouă paralel se îngrijesc de starea bună omenească, pentru o educație sănătoasă avem de întreținut o dezvoltare armonică și progresivă a ambelor puteri căci orice neglijare a uneia din facultăți în avantajul alteia aduce cu sine o dezechilibrare în viața omenească și copleșitiv o daună greu de reparat, cum de es. în ziua de azi educația e mai mult o îndopare cu materii doctrinale decât o cultură morală solidă și aptă a face pe om membru folositor societății omenești, analog cu fenomenul mecanic, când forța motoră prea slabă pentru purtarea aparatului prea greu sau aparatul e prea slab și prea ușor pentru forța prea puternică.

Trecând de pe acest teren metafizic pe cel practic al educației intelectual-morale aceste cunoștinți ne vor conduce la următoarele concluzii:

(Va urmă.)

Sinodul protopopesc al B. Comloșului.

Dacă fiecare corporațiune bisericească își face datorința, cum se cade, față de biserică și neam, rezultatele îmbucurătoare nu pot întârzia.

E bine deci să urmărim cu atențiune activitatea acestor corporațiuni, îndeosebi a sinoadelor protopopești, cari sunt oglinda tuturor afacerilor din tract.

Pentru noi sinodul protopopesc din anul acesta — intrunit la 23 febr. a. c. — are îndoită însemnătate. E primul sinod protopopesc ordinar prezidat de noul protopop, de Prea On. D. Mihaj Păcățian.

După chemarea sfântului Duh, membrii sinodului se întrunesc în cancelaria protopresbiterală din B. Comloș, fiind prezenți 22 dintre 36 membri; ceilalți n'au aflat de lipsă nici măcar să încerce a-și scuza și motivă absentele. Sperez, că Vener. Consistor va afla mijloacele potrivite, ca pe viitor toți membrii sinodali să răspundă obligamentelor morale, la cari s'au angajat când au primit să fie reprezentanți legali ai comunelor bisericești în sinodul protopopesc, pentru că se impune de sine întrebarea: cine are să supoarte spesele celor ce au venit la sinod, dacă eventual din lipsa numărului recerut nu se-ar putea ține sinodul și ar trebui de nou convocat? sau o altă întrebare: poate fi cineva membru al sinodului protopopesc, dacă fără cauze binemotivate și dovedite, nu ia parte la ședințele sinodului.

Noul protopop în vorbirea de introducere vorbind despre datorințele membrilor sinodali, accentuează, că biserică nu este instituțiune de sisteme filozofice, ci este o instituțiune morală-culturală, o instituțiune a vieții omenești, a faptelor. Membrii sinodului protopopesc datori sunt să conlucre în primul loc cu fapta

cu exemplu pentru restaurarea și promovarea moralității religiozității în popor, adevă după cuvintele apostolului fiecare membru să fie exemplu viu înaintea credincioșilor cu cuvântul și cu fapta, cu credința dragostea și cu curățenia, pentru că altcum suntem toți ca o aramă binesunătoare dar fără Duh dădător de viață.

Mulțămind sinodului pentru încrederea mare cu care l-a distins la alegerea de protopop, dorește să trăiască cu preoții, cu învățătorii și cu toți fiii bisericii în dragoste frățească, dar numai cu ceice l-și împlinesc datorințele față de îndolecți însă dacă s'ar afla de aceia — va căuta să aplice retorziunea legii pentru că cel ce nu se respectă pe sine, nu poate aștepta considerări nici din partea altora.

Se trece apoi la verificarea membrilor după care urmează restaurarea comitetului și a epitropiei protoprezbiterale în cea mai mare ordine și bună înțelegere.

În raportul general, la partea bisericească, după ce se arată starea preoției, a bisericilor și fluctuațiunea poporului în anul 1911, — atrage atențiunea deosebită a sinodului asupra convețuirilor nelegiuite. Dacă poporul nostru nu va reveni la sentimente mai bune, atunci cu timpul o parte foarte însemnată din parohieni își va pierde dreptul constituțional bisericesc, ceea ce numai în detrimentul așezămintelor noastre culturale poate fi. Pentru a controla mai bine activitatea comitetelor parohiale propune să fie îndrumate comitetele parohiale ca la finea fiecărui an să aștearnă ofic. protopopesc în copie autenticată protocoalele despre măsurile luate și despre rezultatele obținute în chestia reducerii numărului concubinațiilor, ca protopopul pe baza acestor protocoale să poată face raport detaliat comitetului și sinodului protopopesc ordinar din fiecare an pentru procedură ulterioară.

În partea școlară s'a constatat, că numărul elevilor frecvenți la școală s'a urcat la 90% -te, iar numărul celor ce știu cel și scrie — după detragerea pruncilor până la 12 ani — sunt 50 procente. Învățătorii peste tot au dat examene bune.

Atrage atențiunea corporațiilor parohiale și învățătorilor asupra importanței bibliotecii școlare. Prin bibliotecii școlare vom dezvoltă gustul de cel și astfel cu timpul vom angaja întreg poporul la emanciparea sa culturală. Trebuie să tindem la autodisciplina poporului și această trebuie să o începem la școală. Nu cantitatea cunoștințelor e decizătoare, ci dispozițiile sufletești ce leam putut dezvoltă în elevi.

Din partea epitropoască vedem, că: a) averea parohiale din tract s'au urcat la 2,203 491 cor. 71 fil.; b) starea fondurilor și fundațiilor parohiale a fost 64.716 cor. 39 fil.; c) preoțiile și achită destul regulat dările publice; d) credincioșii în anul 1911 au făcut dăruiri în sumă de 4511 cor.; e) fondurile și fundațiunile administrate de epitropia protopopească s'au urcat la 20.869 de cor. 33. fil.; f) averea totală protoprezbiteratului B.-Comloș e 27.120 cor. 33 fil.

Ni s'a indicat prin noul protopop adevărata cale pe care trebuie să mergem, ca să putem înaintă pași siguri fără a ne amăgi pe noi înșine; e rândul nostru să ne facem și noi datorința și precum a început părintele protopop: să căutăm a premerge întru toate cu cuvântul și cu fapta, cu credința și cu curățenia faptelor fără de cari, toate nizuințele noastre sunt zădarnice.

Un membru.

Ce scop a avut Pestalozzi, dând la lumină opera „Leonard și Gertruda” și dacă opera aceasta are vre-un folos real pentru școală și familie?

—Urmare—

Aceasta fu epocă în care Pestalozzii cunoscuseră sau încercă neagra mizerie, rămânând în singurătatea vilei sale din Neuhoof, fără resurse, de cele mai multe ori fără pâine și fără foc în vatră; însă ceea ce a fost și mai grozav de îndurat pentru acest geniu al omenirii, afară de privațiunile materiale, au fost suferințele morale, adevăratele fluerături și huiduilele cu care-l împinșau țărani din împrejurimi și chiar unii dintre foștii săi elevi, dela Neuhoof.

Toți biografi lui Pestalozzi sunt d'acord în a recunoaște că'n această perioadă de dispreț general și de neagră mizerie, soția lui Pestalozzi a devenit posacă și suferindă; iar el cutreeră cât e ziua de mare câmpia, preumblându-se grăbit, cu mâna la spate, cu capul visător, gesticulând și vorbind singur, tot mușcându-și într'una capătul din dreapta al cravatei negre, dela gulerul resfrânt și nu tocmai curat al cămășii.

Totuși, în fiecare duminică și sârbătoarea, regulat, mergea la biserică, se așeză în fotoliul ce-i era rezervat și apoi se ducea și cântă în cor, reintorcându-se acasă puțin mai dispus și mai ușurat de amărăciunile morale, ce-l deprimaseră aproape cu totul.

În acest interval de grea încercare și de singurătate pentru Pestalozzi, probabil în anul 1780, intră în serviciul soților o servitoare tânără și extra-devotată a cărei activitate și devotament către familia Pestalozzii se făcuseră vrednice de recunoștința ambilor soți. Ea se chemă *Elisaveta Näf*, care rămase vreme îndelungată în casa cea plină de tristețe a lui Pestalozzi, unde prin munca și priceperea ei dezinteresată puse oarecare ordine și bună chibzuială. Nicolovius, unul dintre adoratorii maestrului Pestalozzi, spune, într'o scrisoare, că *Elisaveta Näf* pe care însuși o văzuse în casa lui Pestalozzi 1791, a servit drept tip, ori model lui Pestalozzi, vede în psihologia lui Pestalozzii, la fel cu Nicolovius; căci iată ce zice: „Servitoarele au jucat un rol mare în imaginația lui Pestalozzi, care era puternic impresionat de virtuțile simple și active ale femeii din popor. Așa la amintirile sale din copilărie, nu mama-sa, ct credincioasa Babeli, e pusă în primul plan; iar atunci când Pestalozzi a compus romanul său social popular, nu buna și îndelung răbdătoarea sa soție i-a servit de model, pentru mama de familie ideală, ci servitoare Eliseveta Näf”.

Și trebuie să fie absolut adevărat acest fapt psihologic, această credință a istoriografilor Nicolovius și Ramsauer, că după cum în „*Schwaben gesang*” Pestalozzi idealizează pe guvernanta sa Babeli, tot așiderea în opera de care ne preocupăm aci „*Leonard și Gertruda*”, autorul italicează activitatea și virtuțile casnice ale Elisavetei Näf, sub pseudonimul de Gertruda.

Pe deoparte preocuparea lui Pestalozzi de a asigura existența soției și a copilășului lor *Jacquelli*, iar pe de alta, insistențele puse pe lângă dânsul din partea prietenilor și vizitatorilor săi în solitudinea dela Neuhoof, după dezastrul încercat acolo, hotărâră pe genialul și nflăcăratul pedagog a deveni scriitor.

III.

Pestalozzi ca scriitor și educator.

Primele 2 lucrări originale ieșite din pana lui Pestalozzi în această epocă, fură:

a) *Șezătoarea unui pusnic*, apărută în 1780, în care autorul dă curs de urmare cugetărilor sale asupra moralei și religiei; apoi

b) *Memoriu despre legile contra luxului*, lucrare în care Pestalozzi tratează o chestiune pusă la concurs în 1779 de către societatea literară de încurajarea scriitorilor din Bazel.

Premiul decernat pentru această chestiune eră de 30 ducati¹⁾ și fu repartizat între Pestalozzi și prietenul său Meister.

Această lucrare a lui Pestalozzi, „*Memoriu asupra legilor contra luxului*”, fu apreciată de către cancelarul Iselin în terminii următori: „*Autorul, Pestalozzi din Neuhoof, prin planul excelent ce și-a format pentru educațiunea copiilor din clasele de jos, și-a câștigat toată încrederea și stima adevăraților amici ai omenirii suferinde, cu toate că a avut nenorocul de a-și vedea nobilele lui intențiuni neisbutite până'n prezent și aceasta numai și numai din pricina unui sprijin neîndestulător*”.

Aceste cuvinte atât de binevoitoare ale nobilului cancelar Iselin serviră lui Pestalozzi ca un balsam răcoritor și dădător de o nouă viață. Just, într'această dispozițiune sufletească bună, adică în anul 1781, Pestalozzi își alcătui prima parte din opera „*Leonard și Gertruda*”, în care se vădi publicului uimit, ca un scriitor dotat cu un talent superior și original totdeodată.

Să ascultăm acum din gura autorului, cum el însuși își descrie modul cum i-a venit în minte ca să scrie prețiosul și utilul său roman „*Leonard și Gertruda*”.

Eram în Zürich, când un incident local — schimbarea uniformei pentru garda orașănească — mă provoacă ca să scriu o foaie umoristică cu legenda ei.

Și librarul, vecinu-meu, făcuse, se vede, ca să cadă în mâna fratelui său, pastorul Füssli, un exemplar din foaia în chestiune; iar acesta văzându-l și citindu-l ar fi spus către depozitarul meu:

— „*Omul care a scos această foaie are talent, nu glumă; într'insul e stofă de scriitor, nu de șgărie pe hârtie*”. Acestor vorbe, auzite dela librar, nu-mi veni să le dau crezare și întorcându-mă acasă, mă așezai ca să citesc „*Poveștile morale de Marmontel*”, pe care le aveam pe masa de lucru; după câteva zile, încercai ca să scriu vre-o 5—6 istorioare, care citindu-le și recitindu-le nu mă satisfăcură câtuș de puțin și atunci le rupsei cu neceaz. Cu chipul acesta îmi veni în gând un subiect care mă atrăgea tot mai mult”.

Astfel ieși din mintea și din pana lui Pestalozzi capitol cu capitol, numai în vre-o 4—5 săptămâni, partea întâia din romanul său „*Leonard și Gertruda*”²⁾.

Imediat Pestalozzi dete fuga în Basel, la prietenul și binefăcătorul său Iselin, căruia îi ceti din scoartă până'n scoartă, în manuscris, partea I-a a romanului „*Leonard și Gertruda*”.

Iselin, după o ascultare foarte atentă, zise autorului că lucrarea n'are păreche și că ideile cuprinse într'insa răspund, minunat de bine, unei cerințe reale a timpului; apoi tot Iselin se angajă, față de Pesta-

¹⁾ Galbeni.

²⁾ Din punct de vedere psihologic, e cât se poate de interesantă această mărturisire a lui Pestalozzi, despre modul în care spiritul său imaginativ a procedat la compunerea operei „*Leonard și Gertruda*”. Aci se învederează, după psihologia experimentală modernă, metoda urmată de autor, care pare a fi identică cu descrierea lui Poincaré, redată de Alfred Binet în „*Les idées modernes sur les enfants*”. Adică Pestalozzi în desăvârșirea operei sale a urmat o perioadă de muncă voluntară sau conștientă, după care imediat apare în sufletul său o iluminare după un timp de germinare a unei idei mame, în care apare ideea sau veritatea cu toată certitudinea și a treia e o perioadă de muncă conștientă.

lozzi, de a-i face stilizarea și corecturile de ortografie și de a-i găsi un editor.

Iselin scrisese imediat la Berlin librarului editor Decker, care consimți să plătească autorului câte un ludovic de coală de manuscris; iar la a doua ediție, de va merge bine, îi va da doi ludovici.

Comunicându-se lui Pestalozzi lucrul acesta, de cătră Iselin, el începuse a tresălta de bucurie și de entuziasm.

Iată-l dar pe Pestalozzi, cel plin de deziluzii și amărăciune, vesel și sburdalnic ca un copil, făcând tot felul de glume cu soția și cu micul lor Jacquelli.

„Albina“

Stef. Kiritzescu.

(Va urmă.)

CRONICA.

Concubinatul. În urma decăderii simțului moral creștinesc se întinde tot mai tare și între românii noștri concubinatul. Proporțiile ce le ia pe zi ce merge fără cea mai mică muștrare a sufletului din partea celor-ce-l săvârșesc ne pune în îngrijorare.

Suntem de bună credință că dacă preoțimea și-ar da silința să lumineze poporul, și ar insista cu toată seriozitatea pentru stărpirea a acestei plăgi a moralei creștine s'ar putea obține rezultate frumoase. Dovadă următoarele ce le cetim în „Foaia diecezană“: În urma ordinului consist., preotul Vasile Blașiu din Sichevița, s'a silit a înduplecă pe concubini să se cunune. Astfel s'au cununat peste 30 părechi, iar în duminica în 5/18 februarie s'au mai cununat 20 părechi cu binecuvântare arhierască.

Nouă religie în Japonia. Și până acuma Japonia a dat dovezi, că voiește să rupă cu tradiția-i orientală învechită, înlocuindu-o cu cultura apuseană. Cea mai nouă — și poate — cea mai grea și mai însemnată problemă a guvernului japonez este însă, că are de gând să introducă și o nouă confesiune în imperiul japonez. În urma multelor obiceiuri apusene, introduse între granițele imperiului lor, actuala generație japoneză nu se mai împacă cu percepțiile prea tocite ale budhismului și shintoizmului. E vorba de introducerea creștinismului în locul lor. Se înțelege însă, că nici această religie nu va fi acceptată în integritatea ei, ci va fi prelucrată, unificată cu celelalte două, formând astfel din trei sisteme vechi religioase, unul nou pentru a putea trece mai neted peste eventualul scepticism la poporul de jos. Este de remarcă, din acest incident, faptul, că guvernul recunoaște absoluta necesitate a religiei ca instituție de stat și este convins că îndeplinirea acestei mari probleme — pentru care va consulta pe mai mulți savanți — îi va succeda. În urmare stăm în fața unei nouă combinații a creștinismului cu păgânismul.

Necrolog. Am mai pierdut o forță didactică dela puținele noastre școli românești, în persoana simpatice a profesorului Dr. Ion Borcia. Colegii săi de catedră au dat următorul anunț funebru: Corpul profesoral dela școala civilă de fete cu internat a „Asociațiunii“ din Sibiu, cu adâncă durere anunță, că iubitul și neuitatul coleg Dr. Ion Borcia profesor, membru suplinitor în comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, secretarul Secției școlare a „Asociațiunii“, etc. a încetat din viață după scurte suferințe, în 10 martie n. 1912, la orele 9¹/₂ a. m., în al 32-lea an al etății. În adormitul coleg pierdem un erudit dascăl al școalei române, înzestrat cu virtuți

înalte și aptitudini distinse, prin care, în activitatea sa de zece ani pe terenul învățământului, și a înscris numele cu litere de aur în analele școalei noastre. Rămășițele pământești se vor transporta dela locuința adormitului, strada Cisnădiei Nr. 7, marți în 12 martie n. 1912, la 2 ore după amiază, în cimiterul bisericii ortodoxe-române din loc, Surburbiul Josefîn. Sibiu, 10 martie n. 1912. În veci amintirea lui!

Cronică bibliografică.

A apărut revista literară, artistică și politică „Luceafărul“ Nr. 9, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: Octavian Goga. Eu știu un basm (poezie) Dr. Onisif. Ghibu, Școala românească din Ungaria în anul 1911. I. Irim.-Cândește, Moș Udriște. Maria Cunțan, Cântece (poezie). I. Agârbiceanu, Povestea unei vieți (roman). Dări de seamă: Dr. Pavel Roșca, Elemente de metafizică.

Moarta înamorată și alte patru nuvele: O noapte a Cleopatrei, Omphala, Cățelușul marchizei și Cuibul de privighetori ale marelui prozator și poet Théophile Gautier, traduse în românește de dibaciul novelist Caton Theodorian, compun numărul dublu 743—744 din „Biblioteca pentru toți“. „Opera lui Théophile Gautier, zice unii din biografii săi Léo Languier, e un paradis în care Muzele drapate armonios surd cu gravitate pe paturi de ivoari și de aur; sând grădini persane, lauri apolonieni, trandafiri și zeițe, avuzuri subt răsărit de lună, profiluri de templuri, statui de zei și privighetori, focuri de artificii și stele, comediane sulemenite și sultani, toate nestematele...“ Și dinaintea porții de cristal a acestui rai se țin: Moarta înamorată, Noaptea Cleopatrei, Fortunio ș. a. Cu acele capo d'opere ale literaturii franceze traducerea în românește a volumașului apărut în editura Bibliotecii pentru toți, făcută de minunatul prozator și sprinten stilist Caton Theodorian, înseamnă a fi dat lui Théophile Gautier un tâlmăcitor în stare să redea cu mijloace artistice într-o românească neașe, bucățile cari înconună opera gigantului al cărui centenar fu sărbătorit acum câteva luni la Paris cu cultul cuvenit celor nemuritori.

A apărut: *Biblioteca Școlărilor*. Îngrijită de V. Stan, profesor Nr. 1. Legende de S. Fl. Marian. Prețul 6 fil. Nr. 2. I. T. Mera: Cenușoța, poveste. Prețul 12 fil. Nr. 3. V. Alecsandri: Balade populare. Prețul 6 fil. Nr. 4. Din lumea paserilor. Prețul 6 fil. La comanda învățătorii cari sunt fondatori primesc 30% rabat; ceilalți învățători 15%. Comandele să se adreseze: Dr. V. Stan, prof. Sibiu, Str. Măcelarilor Nr. 27.

Concurs.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din Selesu-Cighirel, în conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan de sub Nr. 7615/911, prin această se scrie concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial: „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Uzufuctul sesiunii parohiei vacante, cu toate drepturile împreunate; 2. uzufuctul grădinei de sub Nr. 197 (din colțul străzii); 3. birul rescumpărat cu 200 cor., solvinde dela epitropia culturală treiunar; 4. stolele legale; eventuala întregire a dotațiunii dela stat.

Casă parohială nu este, ear dările publice după

beneficiile de mai sus, le va plăti alesul.

Tot alesul va fi îndatorat a catehiza la școala gr. ort. rom. fără altă remunerație

Parohia e de cl. I. deci dela reflectanți se pre-tinde cvalificațiune pentru parohii de cl. primă.

Rugările de concurs, ajustate conform Regula-mentului în vigoare și adresate comitetului par. din Se-leuș-Cighirel, — sunt a se înainta P. O. Oficiu pro-toprezbiteral gr. ort. rom. din Boroșineu (Boroșjenő), ear reflectanții pe lângă observarea strictă a celor cuprinse în §. 33 din Reg. pentru parohii, vor avea a se prezenta în timpul legal, în s. biserică din Se-leuș-Cighirel, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și'n oratorie.

Seleuș-Cighirel, din sedința comitetului parohial, ținută la 21 noemvrie st. v. 1911.

Teodor Sandru
preș. com. par.

Teodor Mișcoiu
not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* ppresbiter.

—□—

1—3

Pentru întregirea postului de învățator dela școala conf. gr.-or. rom. din Pădurani, tractul Belinț, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

1. În bani gata 210 coroane.
2. 3 jugăre pământ (uzufructul) 46 cor.
3. Dela fiecare număr de casă câte o spene cu-curuz și 5 oche grâu, socotite toate în 110 coroane.
4. Lemne pentru învățatorul 40 cor.
5. Ajutor dela stat 594 coroane.
6. Scripturistică 10 coroane.
7. Conferință 20 coroane.
8. Dela fiecare mort unde va fi poftit 80 fil. și
9. Locuință în natură cu supraedificate și in-travilan.

De vâruitul, curatorialul și încălzitul salei de în-văpământ se îngrijește comuna bisericească.

Cvinevenalele se vor cere dela stat.

Alesul are să presteze serviciile cantonale în sf. biserică și să instrueze pe școlari cântările bisericești fără altă remunerație.

Petițiile concursuale, instruate conform legilor în vigoare, au să se adreseze comitetului parohial din Pădurani (Maroserdőd); pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Belencze, Temes-megy), iar reflectanții sunt poftiți ca, în decursul termenului concursual, să se prezenteze în sf. biserică din Pădurani, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Întrucât reflectanții sunt din alt tract, și au fost încă în funcție, trebuie să alătore și atestat dela pro-toprezbiterul respectivului tract.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sărb*, protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru ocuparea postului de învățator la școala gr.-or. rom. confesională din Pârnești (Pernyefalva) prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“.

Emolumentele încopciate cu acest post sunt: 1. Bani gata 200 cor. 2. În naturale 5 mm. grâu, 5 mm. cucuruz, 20 mm. fân, și 40 care de lemne din care se va încălzi și sala de învățământ. 3. 1/2 Sesiune de pământ la deal. 4. Cvarțir liber și grădină de legumi. 5. Pentru conferință 20 coroane. Dela înmormântări, la cari va fi chemat: dela cele mari 1 cor., dela cele mici 50 fil. dela cele cu liturgie 2 cor. Întregirea sa-larului din partea statului s'au cerut.

Învățătorul ales e obligat a prevedea strana fără nici o altă remunerațiune.

Recursele ajustate cu documentele de lipsă și adresate comitetului par. din Pârnești să se trimită la oficiul protopopesc în Maria-Radna, iar recurenții să se prezinte în vre-o duminică sau sârbătoare în sfta biserică din Pârnești spre a se face cunoscut po-popului.

Din sedința comitetului par. din Pârnești ținută la 3/16 iulie 1911.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiter inspector de școale.

—□—

2—3

Pe baza autorizării Ven. Consistor diecezan de sub Nrii 6349/1911 și 7579/1911 pentru îndeplinirea parohiei din Lupești devenită vacantă prin moartea fostului preot Parteniu Turcu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul ofi-cios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. O sesiune întregă de pă-mânt la deal. 2. Birul și stolele legale. 3. Eventuala întregire a dotațiunii dela stat.

Alesul va avea să supoarte toate dările publice după venitul parohial și să catehize elevii școalei con-fesionale și pe cei ai școalei streine, ce eventual s'ar înființa în comună.

Parohia este de clasa a II-a.

Recurenți sunt poftiți, ca recursele lor ajustate conform regulamentului în vigoare și adresate comite-tului parohial din Lupești, să le susțearnă în termenul concursual oficiului protopopesc din Maria-radna, iar danșii să se prezinte — cu stricta observare a dis-pozițiunilor regulamentare — în sfta biserică din Lu-pești spre a se arăta poporului.

Dat în sedința comitetului parohial din Lupești dela (20 oct.) (2 nov.) 1911.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protoprezbiter.

—□—

2—3

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala conf. gr.-ort. rom. din Temeșești (Temest) protopopia-tul Radnei, prin aceasta se escrie concurs, cu termen de recurge.e de 30 zile dela prima publicare în or-ganul diecezan.

Cel ales beneficiază: 1. Bani gata 544 cor. 2. 16 jugăre pământ la deal. 3. Lemne din pădurea urba-rială (8/166) din cari se va încălzi și școala de înv-ățământ. 4. Curatorat 16 cor. 5. Spese de conferință 10 cor. 6. Scripturistică 10 cor. 7. Dela înmormântări 1 cor., cu liturgie 2 cor. Cvarțir cu 2 odăi, cuină, cămară, supraedificate și grădină.

Darea după pământ și pădure o solvește alesul. Tot el va prevedea și cantoralul fără altă remunerație.

Se observe, că întregirea salarului la minima-lul (1000 cor.) e votat dela stat în principiu și ale-sului i-se va pune în curgere după ocuparea postului.

Recurenții să-și ajusteze recursele conform pre-scriselor regulamentare și, adresate comitetului paro-hial din Temeșești, să le susțearnă P. On. Oficiu pro-toprezbiteral în Maria-radna, apoi să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Temeșești pentru a-și arăta desteritatea în cele can-torale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protoprezbiter, inspector de școale

—□—

2 3

Pe baza ord. V. Consistor oradan Nr. 94/11/1912 Bis. prin aceasta se publică concurs pentru îndeplini-rea capelaniei temporale cu drept de succesiune pe

lângă veteranul paroh Teodor Tărău din Săcădat, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumente: 1. pământul parohial 7 jugh. 2. Stolele legale. 3. birul preoțesc legal. 4. Din toate aceste alegându-l capelan va beneficia jumătate, în schimb însă va avea să îndeplinească toate funcțiunile pastorale încredințate din partea parohului și reclamate în comună, precum și să rezolveze toate agendele scripturistice obveninde. 5. Alesul se va îngriji de locuință. 6. Intregirea dela stat. compete întregă parohului. 7. Capelanul alegându-se cu drept de succesiune, trebuie să aibă calificare de cl. II-a.

Doritorii de-a ocupa aceasta parohie sunt avizați, ca cererile de concurs să le înainteze comitetului parohial din Săcădat, pe calea oficiului ppsc din M-Telegd, având dânsii, cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, a se prezenta până cu 8 zile înainte de alegere în sfânta biserică din Săcădat, spre a-și arăta dexteritatea în cant, tipic și oratorie.

Săcădat 9/22 februarie 1912.

Pentru Comitetul parohial.

Teodor Tărău
prezident.

În conțelegere cu mine: *Alexandru Munteanu* ppbiter.

—□—

2-3

Pe baza rezoluțiunilor Ven. Conzistor de sub Nrii 248 249/1912 se repeteste concursul pentru îndeplinirea stațiunilor învățătoresți-cantorale din Văsoaia și Voivodeni termen de 30 de zile dela prima publicare pe lângă următoarele condițiuni:

Văsoaia, 1. În bani gata 687 cor. 2. 12 Hl. bucate parte grâu parte cucuruz 138 cor.: 3. 1/2 sesiune pământ 50 cor. 4. 8 stângini de lemne pentru învățător și școală 192 cor. 5. Conferința 12 cor. 6. Scripturistica 8 cor. 7. Venite stolare 5 cor. cvartir și grădină computată în 40 cor.

Voivodeni, 1. În bani gata 200 cor. 2. 16 metrii de lemne pentru învățător și școală 90 cor. 3. Scripturistica 12 cor. 5. Cvatir și grădină.

La aceste stațiuni vor putea în lipsa de învățători (parte bărbătească) competa și învățătoare (parte femeiască) și eventual vor putea fi alese. În ori care din aceste stațiuni alegându-l va avea să se îngrijască și de cantorat fără altă remunerațiune și se conducă școlarii duminica și în sărbători la sfta biserică. La stațiunile susamintite este asigurat respective se va asigura eventualul ajutor dela stat respective civev-nalele recerute. De curatoratul saletor de învățământ tăierea lemnelor pentru școală, se va îngriji respectiva comună bisericască. Comunei bisericesti îi stă în drept a rescumpără naturalele de bucate și lemne în bani după cum sunt prețuite în concurs. Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus, recursele adrese comitetului respectiv parohial și ajustate cu documentele prescrise, vor avea a le subșterne P. O. oficiu pprezbiteral din Buteni (Körösbökény com. Arad) până la 30 zile după prima publicare a acestui concurs, având a se prezenta în careva duminică ori sărbătoare în sfta biserică din comuna în care a recurs spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Körösbökény. (Buteni) la 12/25 Februarie 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: adm. ppopesc Iuliu Bodea, insp. școl.

—□—

2-3 gr.

Licitațiune minuendă

Pe baza rezoluțiunei Veneratului Conzistor gr.-ort. român din Oradea-mare Nr. 501/47 epitr. 1911 se escrie concurs de licitațiune minuendă, pentru darea în întreprindere a zidirei din nou a bisericei gr.-ort. din Ortiteg (Urgeteg) p. u. Rév-szászfalva, notariat Szászfalva cerc. jud. Eleds ctt. (Bihor) cu termen de 27 Martie st. v. (9 April n.) la 2 ore p. m. în sala școalei confesionale din loc.

1. Prețul de esclamarie e 25537 cor. 05 fileri, din care sumă reflectanții vor avea se depună un vadiu de 10% în nainte de începerea licitației, în bani sau în hârtie de valoare.

2. Pentru participare nu poate nici un reflectant să formeze nici un fel de pretenziune față de comuna bisericască.

3. Planul preliminarul de spese și condițiile de licitare se pot privi de către reflectanții la oficiul parohial din Ortiteg în orice timp. Condițiunile se vor publica în nainte de începerea licitațiunei.

4. Spesele împreunate cu compunerea planului și a preliminarului de zidire le va suportă acel întreprinzător care va efectua lucrarea zidirei.

5. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da lucrarea în întreprindere fără privire la rezultatul licitațiunei, celui reflectant, în care va avea mai multă garanță materială și morală.

Dat din șed. com. parohial ținută la 5/18 Feb. 1912.

Ioșif Moldovan,
preș. paroh.

Georgiu Lupot,
not. com. par.

—□—

2-3

Pentru edificarea școalei confesionale gr.-ort. române din Köszvényes (Cusniș cttul Bihor) pe baza planului și preliminarului aprobat de Venerabilul Conzistor gr.-ort. român din Oradea-mare prin rezoluțiunea de datul 7/20 Decembrie 1911 se publică licitațiune minuendă pe lângă următoarele condițiuni:

1. Licitațiunea se va ținea la 4/17 Martie a. c. oarele 11 a. m. în școala gr. ort. română din loc.

2. Prețul de esclamarie e 11.252.20 cor.

3. Licitanții au se depună vadiu 10% din prețul esclamării, adică 1125 cor. 22 fil. ori în bani gata ori în hârtii de valoare acceptabile.

Planul și preliminarul de spese precum și condițiunile de licitare stau la dispoziția celor interesați la oficiul parohial din loc în oarele oficioase.

5. Licitanții nu-și pot forma drept la diurne și spese de călătorie pentru participare.

Comuna parohială își rezervă dreptul a da în întreprindere celui maestru, în care va avea mai multă încredere.

Cusniș (Köszvényes) 8/21 febr. 1912.

Vasilie Nicorutia,
paroh, prez. com. par.

—□—

2-2

Clopot cu jumătate de preț!!

greu de 60—70 chile și cu sunet foarte frumos, se poate cumpără dela Oficiul parohial din Miersig, protopopiatul Tinea.

1-3